

Wanneer de lente komt...

Alexandra Markusse (1974),
uitvaartondernemer en Mindful
Analyst bij www.schrijfmoed.nu.

Wil je Alexandra
uitnodigen voor een lezing?

Vraag een lezing aan via
info@uitvaartinzeeland.nl

Foto's door ©Petra Slingenberg

Blue Monday is net voorbij, maar in Wolphaartsdijk is dat niet zo. De lucht is grijs en het waait verschrikkelijk hard. Als ik mijn auto parkeer staan er twee blaffende honden achter het raam tegenover het huis waar ik moet zijn. Het lijken twee labradoodles als ik me niet vergis. Met alle kruisingen van tegenwoordig ben ik er niet zeker van. Ze zien er met z'n tweeën heel lief uit. Toch lijkt het me verstandig niet langer naar ze te kijken om ze niet verder aan te moedigen door te gaan met het onophoudelijk geblaf.

Aan de keukentafel vouwen we de rouwkaarten in de inmiddels geadresseerde enveloppen. Dit is vaak een moment waarop er ook herinneringen gedeeld worden. En dat gebeurt vandaag ook, want op de voorkant van de kaart staat een foto van Gert zittend in een bootje met een blauwe regenjas en een regenhoed op. Het koordje van de regenhoed bungelt voor zijn gezicht. Zo'n foto brengt je meteen terug naar het moment waarop de foto gemaakt is. Je voelt de regen. Je ruikt de lucht. Je ziet Gert genieten. En je weet nog precies waar het was. Met wie je daar was en wat je daar samen deed. Dat is wat foto's met je doen. Ze herinneren. Ze brengen je terug naar dat moment, die plaats en naar wat je toen voelde. Foto's zetten de tijd stil en vangen het moment van de tijd inclusief je gemoedstoestand.

Gert hield van de natuur. Lang wonen Gert en Miriam nog niet op het dorp. Slechts een paar jaar, maar in de jaren dat zij er woonden, werd er genoten. Het huis werd aangepakt door Miriam en de tuin door Gert. Verrekt handig als hij was, bouwde hij drie blokhutten aan elkaar met een technische ruimte voor her zwembad. Zo ontstond achter in de lang-gerekte tuin een prachtig buitenverblijf aan een heerlijk zwembad waar de hele familie van mee mocht genieten. Aan de foto's die geselecteerd zijn voor de PowerPoint tijdens de afscheidsceremonie kun je het genot eraan aflezen. Het is niet meer dan logisch dat Gert eerst in de woonkamer voor de terrasdeuren met het zicht op de prachtige tuin en zijn creatie opgebaard wordt. Later in de week wordt hij als eerbetoon door zijn kinderen naar zijn buitenverblijf gedragen.

Halverwege het invouwen van de kaarten vertelt Miriam dat Gert van zijn familie en vrienden afscheid nam met de woorden: 'Op naar de lente!' De woorden 'op naar de lente' klinken als een verwachting. Een diep verlangen. Een nieuw begin. Voor de stervende Gert zijn zijn woorden misschien wat cynisch of realistisch, maar voor de achterblijvende geliefden klinken deze woorden als bemoediging. Je zou kunnen zeggen: ze klinken als troost. Met deze woorden reikte Gert zijn naasten een handvat aan waarop zij na zijn overlijden verder kunnen. Verder bouwen aan het fundament van zijn liefde voor de natuur en zijn naasten. 'Op naar de lente!': woorden waarmee Gert zijn geliefden ook uitnodigt na zijn overlijden betekenis te vinden, precies daar waar ze zich in hun verdriet om zijn gemis verscheurd voelen.

*Hij afscheid nam
met de woorden:
'Op naar de lente!'*

Terug in de auto onderweg met de rouwpost naar een TNT Post NL punt in Goes vraag ik me - met mijn inmiddels toebedeelde rol als ritueelbegeleider bij de ceremonie - af wat ik hen op de dag van de uitvaart mee kan geven. Waar kan ik ze min of meer mee troosten als de lente komt en hun geliefde Gert daar niet van kan genieten en er samen geen nieuwe herinneringen meer gemaakt kunnen worden. Ik herinner vanuit mijn studie Nederlands een gedicht over de lente en besluit bij aankomst op mijn kantoor in mijn boeken te duiken en op zoek te gaan naar het gedicht dat in mijn beleving aan zou kunnen sluiten bij de woorden van Gert. Maar is dat ook zo?

Zoeken en vinden is niet mijn tweede natuur en omdat het gedicht een vertaling is van de Portugese dichter Pessoa duurt het even, maar het is me de moeite van het zoeken waard, omdat ik mij herinner dat het gedicht een mooi tegenwicht is aan de zwaarte dat het overlijden van Gert met zich meebrengt.

Wanneer de lente komt...

Wanneer de lente komt
En als ik dan al dood ben
Zullen de bloemen net zo bloeien
En de bomen zullen niet minder groen zijn
dan het vorig voorjaar.
De werkelijkheid heeft mij niet nodig.

Ik voel een enorme vreugde
Bij de gedachte dat mijn dood volstrekt
onbelangrijk is

Als ik wist dat ik morgen zou sterven
En het was overmorgen lente,
Zou ik tevreden sterven, omdat het overmorgen
lente was.

Als dat haar tijd is, wanneer dan zou ze
moeten komen tenzij op haar tijd?
Ik houd ervan dat alles werkelijk is en
alles zoals het moet zijn;
Daar houd ik van, omdat het zo zou wezen
ook als ik er niet van hield.
Daarom, als ik nu sterf, sterf ik tevreden,
Want alles is werkelijk en alles is zoals het moet
zijn.

Men mag Latijn bidden boven mijn kist,
indien men wil.
Indien men wil, mag men rondom
dansen en zingen.

Ik heb geen voorkeur voor wanneer
ik toch geen voorkeur meer kan hebben

Dat wat zal zijn, wanneer het zijn zal, zal zijn dat
wat het is.

Als ik het gedicht in het boek 'gedichten vertaling' van August Willemsen gevonden heb realiseer ik mij dat Frank Boeijen het op zijn cd Heden uitgebracht heeft. Ik beluister de uitvoering en denk: 'Niemand anders dan Frank Boeijen, met zijn stem, had dit beter kunnen doen'. Wanneer ik het gedicht herlees en de woorden tot me neem, dan moet ik zeggen dat de levenscirkel van geboorte, leven en overlijden mooi tot zijn recht komt. Een nieuwe lente, een nieuw geluid. Een gedicht van troost, hoop en van realistisch optimisme.

De laatste dagen voor de uitvaart regende het behoorlijk en er stond veel wind die koud aanvoelde. De afgelopen dagen piepten er wel wat zonnestralen door de wolken, die door het raam het gezicht van Gert verlichtten. Buiten was het die week verder onrustig en onstuimig. De wind leverde daarbij ook een herinnering aan het afscheid van Gert, want wat is een zeiler zonder wind? Alle zeilen werden door Miriam en de kinderen bijgezet om deadlines te halen, die een bijdrage leverden aan de ceremonie. Regelmatig werd er nog even gewisseld van koers en een tekst bijgesteld of foto's in de slide omgewisseld. En dat is ook precies wat een goed en liefdevolle kapitein doet: als het moet, de koers bijstellen.

'We wringen de lente behoedzaam uit de aarde, want je kunt niets forceren.'

De winter vertegenwoordigt de dood van Gert. Het leven staat stil. De hondjes blaffen nog steeds achter het raam. De lucht is grijs. We wringen de lente behoedzaam uit de aarde, want je kunt niets forceren. De Tesla rouwauto van zo'n 2400 kg drukt het water langzaam uit het groene gras. Daarna volgt de Tes van Gert. Van de lente ontbreekt nog elk spoor, maar wij zijn op de geboortedag van Gert op naar de lente. Dwars door alles heen gaat de band met Gert, die er niet meer is, door. Over de dood en het doodse heen vernieuwt zich het leven. Dat is wat rouwen is. Rouwen betekent niet zinvol verklaren wat zinloos is.

Het is ook niet proberen je oude leven weer op te pakken. Rouwen is vernieuwen. Leren leven met verlies. We herinneren en missen, maar met de lente in het zicht van de haven mogen de familie en vrienden van Gert erop vertrouwen dat na de lente ook de zomer aanbreekt en Gert in hen blijft. Alle seizoenen van hun leven. Een leven lang.

Alexandra Markhuse